

**Turystyka
na obszarach wyspiarskich
wobec światowego kryzysu
gospodarczego**

Katarzyna Podhorodecka

**Turystyka
na obszarach wyspiarskich
wobec światowego kryzysu
gospodarczego**

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2019

Recenzenci: prof. Tadeusz Siwek
dr hab. Teresa Skalska, prof. SGTiR

Redakcja i korekta: Jadwiga Witecka

Projekt okładki: Katarzyna Juras

Na okładce wykorzystano zdjęcie wykonane przez Katarzynę Podhorodecką

ISBN 978-83-65390-13-4

Copyright © 2019 by Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa

Publikacja dofinansowana przez Wydział Geografii i Studiów Regionalnych
Uniwersytetu Warszawskiego i Fundację Uniwersytetu Warszawskiego

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.
ul. Wiślana 8 (róg Browarnej), 00-317 Warszawa
tel./faks: 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91
dział handlowy: jak wyżej w. 108
e-mail: info@scholar.com.pl
www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze
Skład i łamanie: WN Scholar (Stanisław Beczek)
Druk i oprawa: MCP, Marki

Spis treści

Podziękowania	8
Wykaz skrótów	9
1. Wstęp	11
1.1. Cele i hipotezy	15
1.2. Kolejność postępowania badawczego oraz wykorzystane metody	17
1.3. Wykorzystana literatura	18
1.4. Wybór terytoriów wyspiarskich do analizy	19
1.5. Wyspy jako kierunek wyjazdów turystycznych	21
1.6. Podsumowanie	25
2. Światowe kryzysy gospodarcze i ich wpływ na turystykę	27
2.1. Pojęcie kryzysu	27
2.2. Cykle koniunkturalne i kryzysy gospodarcze o zasięgu międzynarodowym	30
2.3. Reagowanie w sytuacjach kryzysowych	38
2.4. Skutki sytuacji kryzysowych dla sektora turystycznego	41
2.4.1. Przegląd sytuacji kryzysowych i ich wpływu na sektor turystyki	42
2.4.2. Wpływ światowego kryzysu gospodarczego na turystykę na świecie	46
2.4.3. Skutki światowego kryzysu gospodarczego dla turystyki	49
2.5. Podsumowanie	50
3. Gospodarka terytoriów wyspiarskich i znaczenie rozwoju turystyki	52
3.1. Modele SITEs, PROFIT-SITE, MIRAB	54
3.1.1. Modele SITEs, i model PROFIT-SITE	54
3.1.2. Model MIRAB	55
3.1.3. Znaczenie modelu MIRAB dla rozwoju sektora turystycznego	59
3.2. Raje podatkowe na terytoriach wyspiarskich	60
3.3. Pozostałe źródła dochodów na terytoriach wyspiarskich	63
3.4. Dominujące znaczenie turystyki dla gospodarki wybranych terytoriów	65
3.4.1. Wpływ turystyki na gospodarkę	66
3.4.2. Badanie wielkości wydatków turystycznych	68

3.4.3. Określanie ekonomicznych efektów turystyki	68
3.4.4. Negatywne konsekwencje stosowania różnych modeli do szacowania ekonomicznego znaczenia turystyki	70
3.5. Podsumowanie	72
4. Skutki kryzysu gospodarczego dla turystyki na wybranych obszarach wyspiarskich	74
4.1. Analiza sytuacji społeczno-ekonomicznej na wybranych obszarach wyspiarskich	74
4.2. Zróżnicowanie skutków światowego kryzysu gospodarczego dla sektora turystycznego	79
4.2.1. Uzasadnienie wyboru progów relacji wydatków turystycznych do produktu krajowego brutto	81
4.2.2. Zmiany w liczbie turystów i odwiedzających jednodniowych w związku ze światowym kryzysem gospodarczym	81
4.2.3. Wahania w turystyce przyjazdowej a cykl rozwoju miejscowości turystycznej Butlera	88
4.2.4. Zmiany w zatrudnieniu w turystyce w związku ze światowym kryzysem gospodarczym	99
4.2.5. Zmiany w wielkości wydatków turystycznych w związku ze światowym kryzysem gospodarczym na wybranych terytoriach wyspiarskich	107
4.3. Podsumowanie	117
5. Strategie terytoriów wyspiarskich wobec światowego kryzysu gospodarczego	118
5.1. Pojęcie strategii oraz rodzaje dokumentów strategicznych	118
5.2. Charakterystyka dokumentów strategicznych wybranych terytoriów wyspiarskich	125
6. Uwarunkowania zróżnicowania skutków światowego kryzysu gospodarczego dla turystyki na wybranych terytoriach wyspiarskich	132
6.1. Wybór uwarunkowań potencjalnie wpływających na reakcję wybranych obszarów wyspiarskich na światowy kryzys gospodarczy	133
6.2. Analiza statystyczna uwarunkowań związanych z reakcją na światowy kryzys gospodarczy	135
6.2.1. Analiza statystyczna uwarunkowań dotycząca wydatków turystycznych	135
6.2.2. Analiza statystyczna uwarunkowań wpływających na zmiany wielkości zatrudnienia w przemyśle turystycznym	156
6.2.3. Analiza statystyczna uwarunkowań wpływających na zmiany wielkości wydatków turystów zagranicznych	161
6.2.4. Analiza regresji dla czynników warunkujących reakcję na światowy kryzys gospodarczy	166
6.2.5. Wnioski z analizy statystycznej	173
6.3. Podsumowanie	178

7. Studia wybranych przypadków reakcji obszarów wyspiarskich na światowy kryzys gospodarczy	182
7.1. Wpływ światowego kryzysu gospodarczego na gospodarkę turystyczną Seszeli	183
7.1.1. Strategia rozwoju turystyki na Seszelach	187
7.1.2. Wyniki badań eksperckich przeprowadzonych na Seszelach	189
7.2. Znaczenie światowego kryzysu gospodarczego dla gospodarki turystycznej Malty	190
7.2.1. Strategia rozwoju turystyki na Malcie	195
7.2.2. Wyniki badań eksperckich przeprowadzonych w Narodowej Organizacji Turystycznej na Malcie	197
7.3. Wpływ światowego kryzysu gospodarczego na gospodarkę turystyczną Cypru	199
7.3.1. Turystyka na Cyprze	199
7.3.2. Sezonowość ruchu turystycznego na Cyprze	203
7.3.3. Rozwój turystyki na Cyprze	204
7.3.4. Strategia rozwoju turystyki na Cyprze	205
7.3.5. Wyniki badań eksperckich przeprowadzonych na Cyprze	208
7.4. Wpływ światowego kryzysu gospodarczego na gospodarkę turystyczną Saint Vincent i Grenadynów	208
7.4.1. Strategia rozwoju turystyki na Saint Vincent i Grenadynach	212
7.5. Podsumowanie studiów przypadków	214
8. Model reakcji sektora turystycznego obszarów wyspiarskich na kryzys ekonomiczny	217
9. Podsumowanie i wnioski	222
Objaśnienia wybranych pojęć	231
Załączniki	234
Spis literatury	248
Spis tabel	262
Spis rycin	266
Indeks nazwisk	270